

DIE IMPLIKASIES VAN STELLINGS AS KATEGORIE VAN NIE-EGTE VRAE IN ROMEINE

P Verster¹

ABSTRACT

THE IMPLICATIONS OF STATEMENTS AS A CATEGORY OF NON-AUTHENTIC QUESTIONS IN ROMANS

This article argues that non-authentic questions have certain clear implications when used as rhetorical instruments in Paul's Letter to the Romans. These questions are abstracted as a category in accordance with Verster (1999). In the light of Grice's co-operative principle, the non-authentic questions which are statements, are distilled from the text and analysed. They are also subdivided into question-statements, rhetorical questions and meta-communicative rhetorical interrogatives. The implications for the author's message are then discussed against the background of the insights derived from commentaries on Romans.

1. INLEIDING

Nie-egte vrae is handige retoriese instrumente (Snyman 1989; Cronjé 1992). In die Romeinebrief word hulle oorvloedig in die ooredingskommunikasie van die skrywer aangewend (Snyman 1989; Verster 1999). Antieke teorieë oor die hantering van die retoriese middele het die gebruik van nie-egte vrae as retoriese vrae aangedui (vgl Cronjé 1992). Kommentare op Romeine (vgl Ridderbos 1959, Barret 1991, Schmithals 1988, Schlier 1979 en Fitzmyer 1993) volg ook die tradisionele pad. Die taalhandelings-teorie (Austin 1961; Searle 1965, 1975) en die beskrywing van kommunikasie vanuit die koöperatiewe beginsel deur Grice (1989) en Bach en Harnish (in Botha 1991) asook die aantoon van die gesprekstategieë (Jacobs 1985) maak dit moontlik om die implikasies van retoriese vrae opnuut te ondersoek. In sy ondersoek stel Verster (1999:128-129) 'n bepaalde model voor waarvolgens nie-egte vrae ingedeel kan word. As een hoofdeel van nie-egte vrae word stellings onderskei, wat weer onderverdeel kan word in vraagstellings, retoriese vrae en meta-kommunikatiewe retoriese interrogetiewe.

1 Prof Pieter Verster, Hoof: Departement Sendingwetenskap, Fakulteit Teologie, Universiteit van die Vrystaat, Bloemfontein.

2. HIPOTESE

Aan die hand van Verster (1999) se onderskeiding word nie-egte vrae as stellings en onderling as vraagstellings, retoriese vrae en meta-kommunikatiewe retoriese interrogetiewe onderskei. Nie-egte vrae as stellings het implikasies vir die retoriese strategieë en die bedoeling van die skrywer.

3. DIE KOMMUNIKASIEPROSES

3.1. Die koöperatiewe beginsel

Dit het gou duidelik geword dat dit nie veel sin het om taalhandelinge in isolasie te bestudeer nie. Taalhandelinge vorm deel van die natuurlike onderdele van gesprekke en daarom is dit ook natuurlik dat taalhandelinge, as deel van gesprekstruktuur, binne die konteks van 'n gesprek bestudeer moet word. As deelnemers van die gesprek saamwerk om 'n gesprek maksimaal te laat slaag, hou hulle, volgens Grice (1989:26 ev), by die koöperatiewe beginsel.

Dit is moontlik om Grice se koöperatiewe beginsel, vanuit die perspektief van die spreker gesien, soos volg saam te vat:

Maak jou bydrae soos dit van jou verwag word, op die tydstip wat dit nodig is, met inagneming van die rigting van die gesprek waarin jy betrokke is (Swanepoel & Van Jaarsveld 1993:130).

Hieruit volg die gespreksvoorwaardes van *kwaliteit* (wees opreg), *kwantiteit* (wees ekonomies), *relevansie* (wees relevant) en *wyse* (wees duidelik) asook een van die mees basiese gespreksreëls, nl *hoflikheid* (Swanepoel & Van Jaarsveld 1993:131).

Die gespreksvoorwaardes moet van nader bekyk word.

Kwaliteit

Die spreker moet opreg wees in die bedoeling of boodskap wat hy aan die hoorder wil oordra (Swanepoel & Van Jaarsveld 1993:131). Daar moet dus ook onderlinge vertroue bestaan (Grice 1989:26).

Kwantiteit

Die wyse waarop die spreker sy boodskap oordra, kan die klimaat skep waarbinne oorreding plaasvind. Om te kan slaag, moet die spreker die inligting ekonomies oordra (Grice 1989:26).

Wysse

Die oordrag van die boodskap aan die ontvanger moet so geskied dat daar nie hindernisse voorkom nie (Swanepoel & Van Jaarsveld 1993:132). Daarom moet die taal vloei en nie stokkerig wees nie:

In oorredende kommunikasie moet die taalgebruik sowel as die verpakking van die boodskap bydra tot die oorredende krag daarvan (Swanepoel & Van Jaarsveld 1993:132; Grice 1989:26).

Relevansie

Die bydrae van die spreker moet relevant wees vir die onderwerp waaroor dit handel (Swanepoel & Van Jaarsveld 1993:132). Grice stel een voorwaarde vir relevansie (1989:26): "Be relevant." Grice stel dié voorwaarde alhoewel dit logies reeds in die beginsel inbegrepe is. Dit moet uitgebrei word om te begryp wat die implikasie vir die beginsel van relevansie is. Die mededeler moet slegs dinge sê wat vir die ontvanger van belang is (Wilson & Sperber 1988:140). Die mededeler mag soms misluk om sy saak as relevant oor te dra. Implikasies ontstaan wanneer dit gebeur. Om goed verstaan te word, moet die mededeler seker maak dat hy of sy aan die voorwaarde van relevansie voldoen óf die gevaar loop om verkeerd verstaan te word.

Bach en Harnish het twee verdere gespreksvoorwaardes voorgestel, naamlik hoflikheid en moraliteit (Botha 1991:70).

Leech het dit verder uitgebrei met twee verskillende groepe na aanleiding van gespreksvoorwaardes: beginsels/voorwaardes van interpersoonlike retoriek en tekstuele retoriek (Botha 1991:70).

Die navorser bly egter by die indeling van Grice wat hy vir die doel van hierdie studie as voldoende en volledig beskou.

3.2. Gesprekstrategieë

Wat is 'n gesprekstrategie? Van der Riet (soos aangehaal in Jacobs 1985:50) dui aan dat 'n reeks taalhandelinge wat saamwerk om 'n bepaalde perlokusie-effek te verkry 'n gesprekstrategie genoem word:

'n Gesprekstrategie bestaan dus uit verskeie taalhandelinge, modifikasies van taalhandelinge en ander tegnieke wat die skrywer inspan om sy gesprek te laat slaag (Jacobs 1985:50).

Voorheen is aangedui dat die spreker dikwels nie seker kan wees of sy perlokusie geslaag het nie. Strategiese interaksie, en dan veral gesprekstrategieë, het juis ten doel om bepaalde perlokusies te verseker. Gesprekstrategieë word gebruik om die hoorder se aandag te verkry en te rig sodat hy ingelig kan word oor en oortuig kan word om te reageer in ooreenstemming met die bedoeling van die spreker. Die hoorder moet 'n bepaalde of gepaardgaande betekeniswaarde van die taalhandeling reg interpreteer, die verlangde reaksie/perlokusie moet uitgevoer word en 'n goeie gesindheid moet behou word. Die spreker wend gesprekstrategieë aan om 'n bepaalde doel te bereik (Jacobs 1985:47). Die werklike reaksie van die persoon aan wie die strategie gerig is, bepaal of die bepaalde gesprek suksesvol was. Die sukses word gemeet aan die mate van ooreenstemming tussen die werklike perlokusie en die bedoelde perlokusie. As dit presies ooreenstem, was die gesprekstrategie suksesvol (Jacobs 1985:48). Hieroor bestaan egter verskil van mening. Sommiges is van mening dat gesprekstrategieë ook suksesvol kan wees wanneer die ontvanger kennis neem van die mededeler se standpunt, maar dit verwerp. Die afwys van sy standpunt beteken nie dat die mededeler noodwendig misluk het in die oordrag van sy standpunt nie (Bettinghaus & Cody 1987:11). Die sukses van die oorredingsboodskap kan egter ook geëvalueer word. Bettinghaus en Cody (1987:280) wys daarop dat evaluering nie altyd formeel plaasvind nie. Wanneer oorreding egter wel die vlak bereik waar dit die uitgangspunte waarmee aanvanklik begin is, bereik, kan dit as suksesvol aangeteken word (Bettinghaus & Cody 1987:280).

4. DIE ONDERSKEIDING VAN NIE-EGTE VRAE AS STELLINGS

Om duidelik te onderskei, moet die verskillende kategorieë van nie-egte vrae eers verduidelik word. Nie-egte vrae word aangedui as vrae wat nie inligting verlang nie en wat nie 'n antwoord verlang nie (Verster 1999:40). Die verskillende kategorieë se kriteria maak onderskeiding moontlik (Verster 1999:129):

A. EGTE VRAE

B. NIE-EGTE VRAE

Onder hierdie hoofgroep kan die volgende onderskei word:

1. Vrae wat aksie verlang
Direktiewe: opdragte, versoeke, uitnodings ens.
2. Vrae wat as stellings beskou word
 - 2.1 Vraagstellings
 - 2.2 Retoriese vrae
 - 2.3 Meta-kommunikatiewe RI
3. Leë vraagstellings
4. Vrae wat primêr emosie oordra
 - 4.1 Emosieversterkers
 - 4.1.1 Jubelvrae
 - 4.1.2 Lamentasies
5. Monologiese selfgerigte vrae
 - 5.1 Self-ondersoekende RI
 - 5.2 Self-aanvaardings RI
6. Rationeel-argumentatiewe vrae
 - 6.1 Vraagappelle
 - 6.2 Ironiese RI
7. Temaversterkers

4.1 Kenmerke van stellings

Stellings is 'n hoofkategorie van nie-egte vrae. Die vraagvorm word gebruik om 'n stelling te maak en kan herskryf word in die vorm van 'n stelling. Dit is 'n taktvolle stelling.

4.2 Subkategorieë van stellings

Stellings kan in drie subkategorieë verdeel word, naamlik vraagstellings, retoriese vrae en meta-kommunikatiewe retoriese interogatiewe.

4.2.1 Vraagstellings

Die essensiële kenmerk van die vraagstelling is dat die vraagvorm herskryf kan word as 'n stelling. Vraagstellings (11 in getal) kom in die volgende gevalle in die Romeinebrief voor:

Rom 2:26; 3:6; 6:3; 9:21; 9:23; 10:6; 10:7; 10:14a; 10:14b; 10:14c; 10:15.

Romeine 10:14, 15 word as voorbeeld bespreek:

Πὼς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πὼς δὲ πιστεύσωσιν οὐ οὐκ ἤκουσαν; πὼς δὲ ἀκούσωσιν χωρὶς κηρύσσοντος; πὼς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλώσιν;

Maar hoe kan 'n mens Hom aanroep as jy nie in Hom glo nie? En hoe kan jy in Hom glo as jy nie van Hom gehoor het nie? En hoe kan jy van Hom hoor sonder iemand wat preek? En hoe kan iemand preek as hy nie gestuur is nie?

Herskryf as: 'n Mens kan Hom mos nie aanroep as jy nie in Hom glo nie. 'n Mens kan mos nie in Hom glo as jy nie van Hom gehoor het nie. 'n Mens kan mos nie van Hom hoor as iemand nie preek nie. 'n Mens kan mos nie preek as daar nie iemand is wat gestuur is nie.

Blass en Debrunner (1961:261) behandel dié vrae en bevestig: “R 10:14 is decidedly rhetorical.” Met die fynere onderskeiding van die taalhandelingssteorie, word alle nie-egte vrae nie langer as retoriese vrae aangedui nie (Van Jaarsveld 1987:115). Die vrae in Romeine 10:14 is stellings. Louw (1979a:25) dui aan hoedat die kola wat die nie-egte vrae in die gedeelte beskryf, op mekaar volg. Louw (1979b:107) sê elders:

Colon 1 of pericope 25 deals explicitly with the relationship between worship and belief. By way of a rhetorical question colon 1 states that 'to worship the Lord' is based on 'believe in the Lord.' Note that the rhetorical question is a stylistic feature which strongly emphasises a statement since rhetorical questions function like exclamations.

Die rede vir die vraagstelling is dus nie om inligting te bekom nie, maar om 'n stelling te maak. Louw sien dus in dat dit nie egte vrae is nie. Hy hanteer egter nie die kategorieë van die taalhandelingssteorie nie en tref dus nie 'n onderskeid tussen vraagstellings en retoriese vrae nie.

In dié gedeelte volg die stellings op mekaar. Die stelling is steeds hoflik. Die belangrikheid van konteks word deur die vraagstellings bevestig.

Die koöperatiewe beginsel van Grice kom ter sprake. Hierdie nie-egte vrae openbaar die minimum, maar oortree die gespreksvoorwaarde van kwantiteit omdat die stelling in vraagvorm gegiet word. Dit het bepaalde implikasies. Die oorredingstrategie van Paulus kom sterk na vore. Die vraagvorm versterk die stelling sodanig dat dit beduidend oorkom. Die stelling word tog gemaak: “...maar hoe kan 'n mens Hom aanroep as jy nie glo nie?” Die nie-egte vraag bevat dus minder inligting as wat nodig is.

Die voorwaarde van kwaliteit word ook oortree deurdat Paulus nie die inligting op die eenvoudigste manier oordra nie, maar die ontvanger die geleentheid gee om self na te dink in die herskryf van die stelling. Die ontvangers word op so 'n wyse aangespreek dat die nie-egte vraag bevestig dat die waarheid gepraat word en dat genoegsame getuienis gelewer word. Die nie-egte vrae sluit aan by die konteks van die gedeelte. Relevante inligting word oorgedra. Die gespreksreël van hoflikheid word ook nagekom.

Oorreding is dus hier sterk ter sprake. Enkele elemente kan uitgelig word:

- Die herhaling van die nie-egte vrae bring die ontvanger in verhouding met die mededeler wat stellings maak wat duidelik nie daarop gemik is om inligting te ontvang nie, maar wel wil oorreed.
- Die intensiteit is hoog, en oorreding verloop glad.
- Die nie-egte vrae staan in die omgewing van 'n eksklamasie-vers (12). Daarmee word dié stelling bevestig.
- Die logika van die argument moet ook verreken word. Die oorgange is duidelik: niemand kan glo as hy nie gehoor het nie, hoor as iemand nie preek nie en niemand kan preek as hy nie gestuur is nie.

Wat is dan die funksie van die nie-egte vrae? Inligting word nie verlang nie, maar stellings word gemaak. Die oortreding van sekere van die gespreksvoorwaardes dui daarop dat gepoog word die boodskap so aan die ontvangers oor te dra dat hulle die implikasies daarvan sal besef.

Ridderbos (1959:240) stel dit dat die vrae binne die konteks van Israel se verworping van God se genade staan. Die vrae is 'n kettingredenasië wat voorgehou word met die bedoeling om Israel voor die voldonge feit te stel dat hulle nie wou hoor nie.

Nygren (1975:385) verbind die vraereeks aan aspekte van die boodskap dat geloof die verlossing bepaal, soos deur Paulus in die oorredingsgesprek oorgedra word:

Ever since Christ came salvation is dependent on faith in Him and the confession of Him as Lord. But Israel does not confess Christ as her Lord. But Israel does not believe in Him. What is the reason that Israel takes this position? Paul wants to show the exact point where the difficulty lies. Therefore his mind runs back through the steps that lead one to faith and confession: (1) One cannot confess him in whom one does not believe; (2) one cannot believe in him

of whom one has not heard; (3) one cannot hear without a preacher; (4) no preachers come unless God sends them.

Die onderskeiding van nie-egte vrae kan duidelik aangewend word om dié argument te onderstreep. Fitzmyer (1993:596) beklemtoon dit ook en die onderverdeling van nie-egte vrae sou besonder sinvol wees vir sy argument. Hy gebruik die nie-egte vrae om duidelik aan te toon hoe die verskillende aspekte in die oproep tot geloof mekaar volg. Schmithals (1988:380) bring die reeks vraagstellinge in verband met die ooredingsgesprek in die verkondiging van die evangelie. Käsemann (1980:293) wys hoedat die hele boodskap gedra word deur sy retoriek:

For Paul rhetoric is not a matter of verbal adornment. It is a means of substantive argument.

Die nie-egte vrae het duidelik besondere implikasies wat soveel duideliker na vore kom as die vrae duidelik as vraagstellings onderskei en ontleed word na aanleiding van Grice se onderskeidings. Die implikasies van die teks soos deur kommentatore geïdentifiseer, kan ook verder uitgebrei word aan die hand van die onderskeidings.

Die funksie van die nie-egte vraag in hierdie verband is om, in die proses van ooredding, die mens tot nuwe toewyding aan God op te roep.

Gevolgtrekking

Alhoewel die tradisionele taalkunde wel die implikasies van nie-egte vrae, wat as retoriese vrae onderskei is, ingesien het, maak die onderskeiding van die vrae in 'n groter groep as vraagstellings en verdere onderverdeling dit moontlik om nuanses te onderskei wat veral outeursintensie in die vraagstelling duideliker na vore bring. Dit maak dit moontlik om, soos aange-toon, die intensie van die mededeler te meet aan die soort vraag.

4.2.2. Retoriese vrae

Retoriese vrae is stellings met groot intensiteit in vraagvorm. Die modale woorde *dus*, *tog*, *darein* en *mos* word aangetref.

4.2.2.1. Retoriese vrae as subkategorie van stellings

Retoriese vrae is stellings met groot intensiteit.

Retoriese vrae (21 in getal) kom in die volgende gevalle in die Romeinebrief voor:

Rom. 2:3; 2:4; 2:21a; 2:21b; 2:22a; 2:22b; 2:23; 6:2; 7:1; 7:24; 8:31b; 8:32; 8:33; 8:34; 8:35a; 8:35b; 9:19b; 9:20; 9:20b; 14:4; 14:10.

Voorbeeld 1: Romeine 2:3,4.

λογίζη δὲ τοῦτο, ὡ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει;

Maar jy, mens, wat ander veroordeel wat sulke dinge doen, en jy doen dit self, verbeel jy jou dat jy aan die oordeel van God sal ontkom? God is ryk in goedheid, verdraagsaamheid en geduld! Sê dit vir jou niks nie? Besef jy nie dat God jou deur sy goedheid tot bekering wil lei nie?

Afrikaanse-vertaling: 1933-Vertaling:

En meen jy, o mens wat hulle oordeel wat sulke dinge doen, en dit self doen, dat jy die oordeel van God sal ontvlug? Of verag jy die rykdom van sy goedertierenheid en verdraagsaamheid en lankmoedigheid, omdat jy nie besef dat die goedertierenheid van God jou tot bekering wil lei nie?

Herskryf as:

Maar jy mens wat ander veroordeel wat sulke dinge doen, en jy doen dit self, jy verbeel jou darem al te seker dat jy aan die oordeel van God sal ontkom. Jy verag die feit dat God ryk is in goedheid, verdraagsaamheid en geduld, omdat jy nie besef dat dit jou tot bekering wil lei nie.

Die 1933-vertaling word verkies omdat die vraagvorme baie duideliker tot hul reg kom in die meer letterlike vertaling.

Bespreking

Dit is baie duidelik dat daar nie inligting verlang word nie, maar wel 'n beskuldiging gerig word.

Die ontvanger word skerp veroordeel. Die ontleding van Louw (1979b:47) bevestig dat oordeel in dié perikoop van besondere betekenis is. Die oordeel word oorgedra deur die wyse waarop die struktuur van die gedeelte waarin die retoriese vraag voorkom chiasities opgebou is:

The section (colons 1-5) preceding this clearly contrastive set (6-11) deals mainly with God's judgement which is, in fact, spelled out in 6-11. Colons 2 and 5 are more or less similar in content; what you are doing will evoke judgement. Colons 3 and 4 contrast (positive/negative) with respect to God's punishment: God will punish (= you will not escape) yet, God wants to pardon.

Hiermee is die konteks van die gegewe gedeelte ook duidelik gestel. Daarmee saam word die taalhandeling as retoriese vraag bevestig. Dit word verder deur die ontleding bevestig.

Die gespreksvoorwaarde van kwantiteit word oortree deurdat die vraagvorm in plaas van die stelling gebruik word. Die saak word met die nodige waarheid oorgedra, maar die vorm verskil van wat onder die ideale omstandighede aanvaarbaar sou wees. Die minimum word ook nie deurgegee nie, sodat daar in die nie-egte vraag meer gesê word as wanneer dit nie gebruik sou word nie. Paulus vermy onseker formulering, dubbelsinnigheid en is op die man af in sy formulering. Die saak is relevant ten opsigte van die tema wat hy behandel. Hy behandel dit egter op so 'n wyse dat daar sterk sprake van 'n beskuldiging is. Die agtergrond van die gesprek word bepaal deur die Joodse reaksie op wat Paulus sê.

Ridderbos (1959:53) is van mening dat hierdie retoriese vrae nog duideliker die ongerymdheid van 'n geestesgesteldheid aandui waar sonde nie erken word nie. Die implikasies van dié soort nie-egte vrae word duidelik uit die aanwending van die soort stellings. Die groot stelligheid waarmee die stellings gemaak word, word nog meer versterk deur die vraagvorm aan te wend.

Voorbeeld 2: Romeine 9:20

ὁ ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, τί με ἐποίησας οὕτως.

Mens, wie is jy per slot van rekening dat jy met God wil redeneer? Hoe kan die maaksel vir sy maker sê: "Waarom het jy my so gemaak?"

Herskryf as:

Mens, jy is per slot van rekening mos nie werd om met God te redeneer nie. Die skepsel sê mos/darem nie vir die maker dat hy hom verkeerd gemaak het nie.

Albei die vrae in Romeine 9:20 word as retoriese vrae beskou.

Die vraagvorm word gebruik en daarmee word die kwantiteitsbeginsel oortree. Die rede hang saam met Paulus se styl van oorreding. Hy wil sy oortuiging tuisbring en die volle betekenis van die mens se posisie voor God skilder. Daarom maak hy gebruik van die nie-egte vrae. Hy wek by die ontvanger ook reaksie op deur af te wyk van die gewone styl. Daarom word die gespreksvoorwaarde van kwaliteit ook oortree. Fitzmyer (1993:568) maak 'n belangrike opmerking:

Paul is not trying to silence his imaginary objector; rather, he seeks to put the discussion on its proper level. God's control of the world cannot be judged by the myopic view of a human creature.

Om dit te bereik, maak hy van die nie-egte vraag gebruik en oortree die gespreksreël van kwaliteit.

Die argument van die skrywer word versterk deur die aanwending van die retoriese vraag soos na uit die bespreking blyk.

Voorbeeld 3: Romeine. 8:33-35

τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων· τίς ὁ κατακρινῶν; Χριστὸς [Ἰησοῦς] ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ ἐγερθείς, ὃς καὶ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα;

Wie kan die uitverkorenes van God aankla? God self spreek hulle vry. Wie kan ons veroordeel? Christus Jesus het gesterf, maar meer as dit: Hy is uit die dood opgewek, Hy sit aan die regterhand van God, Hy pleit vir ons. Wie kan ons van die liefde van Christus skei? Lyding of benoudheid of vervolging, honger of naaktheid, gevaar of swaard?

Herskryf as:

Niemand kan tog die uitverkorenes van God aankla nie! God self spreek hulle vry. Niemand kan ons tog veroordeel nie! Christus Jesus het gesterf, maar meer as dit: Hy is uit die dood opgewek. Hy sit aan die regterhand van God. Hy pleit vir ons. Niemand en niks kan ons van die liefde van Christus skei nie! Nie lyding of benoudheid of vervolging honger of naaktheid of gevaar of swaard nie!

Bespreking

Louw (1979b:94) ontleed dié vrae binne die raam van die konteks. Hy dui oortuigend aan dat dié vrae retoriese, en dus nie-egte vrae is, wat hier ook as retoriese vrae aangedui is. Die model bevestig Louw se standpunt, maar retoriese vrae word hier anders bepaal as by Louw sodat daar noukeuriger gelet moet word op die verskil tussen die model se indeling en dié van Louw. Hier is die vrae 'n spesifieke kategorie van nie-egte vrae, naamlik retoriese vrae, wat stellings is wat met groot stelligheid gemaak word. Louw hanteer alle nie-egte vrae as retoriese vrae.

Woordekonomie word gebruik om die saak in die regte lig te stel, maar die inligting word herhaal; daarom is daar sprake van oortreding van die beginsel van kwantiteit. Die inligting word herhaal ter wille van groter effek en oorreding. Die saak word helder aan die orde gestel. Hier word

duidelik nie valse beweringe gemaak nie. Die boodskapper (mededeler) is oortuig van sy boodskap.

Onduidelikhede en dubbelsinnigheid word vermy. Die nie-egte vrae word relevant binne die raamwerk van die saak gestel, wat na die mening van die mededeler van soveel belang is dat dit aangehoor móét word. Die konteks is reeds deur Ridderbos raakgesien. Ridderbos (1959:198) verduidelik die vrae:

Op deze vraag wordt geen direct antwoord gegeven. Veeleer worden telkens nuwe vragen gesteld, die evenals in vs. 31 het geval was so geformuleerd zijn, dat zijn zakelijk het antwoord in zich bevatten. Deze vragen zijn niet in die zin retorisch te noemen, dat Paulus eigenlijk in discussie is met bepaalde tegenstanders. Het geheel beweegt zich op een ander en hoger niveau dan dat van de apologie: hier wordt in de vorm van vragen profetisch en proclamatorich gesproken. Of anders gezegd: de uitdaging gaat niet uit van de vragen, die de tegenstanders of 'het leven' aan het evangelie steld: het evangelie en zijn apostel zijn hier zelf de uitdagend partij.

Hieruit kan baie duidelik gesien word hoe die retoriese vraag binne die raamwerk van nuwere taalkunde Ridderbos se aanvoeling bevestig. Schlier bevestig dit en skryf (1979:276):

Das Leben des Menschen spielt sich ständig und grundsätzlich in Verantwortung vor Gottes Gericht ab. Paulus gibt selbst Antwort auf die von ihm erhobenen Fragen.

Nygren (1975:348) beklemtoon dat die nie-egte vrae gebruik word om 'n belangrike waarheid te bevestig:

In all uncertainty that marks this earthly life there is still something which is absolutely fixed and certain, namely, God's election and Christ's love. Both of these are equally eternal and immovable.

Let op hoedat die resente beskouing van Fitzmyer juis die aanvoeling van die vorige kommentatore bevestig. Fitzmyer (1993:529) skryf:

The structure of the passage can be seen from the following:

- a. 8:31a: Introductory rhetorical question
- b. 8:31b-32: God, who is for us, did not spare his Son.
- c. 8: 3-34: God and Christ are on our side.
- d. 8:35-37: What can separate us from the love of Christ?
- e. 8:38-39: Nothing can separate us from the love of God manifest in Christ Jesus.

Von der Osten-Sacken meen dat die liefde van God bevestig word (1975:318):

Das Sichrühmen in V. 31-39 beinhaltet die Gewissheit der Liebe Gottes in Jesus Christus, die im Überwinden der Christen gegenwärtig ist und die in diesem Überwinden Anteil an der Doxa schenkt. Deshalb stimmen in Röm. 8,31-39 Form und Inhalt vollendet überein, auch wenn sich die Verse in der vorliegenden Gestalt keiner Form oder Gattung im formgeschichtlichen Sinne zuordnen oder als solche bestimmen lassen.

Dit duidelik dat stellings met groot oortuiging gemaak word en op die ontvanger gerig word om die saak helder te stel. Die retoriese vrae word hier aangewend om die reeks van vrae op te bou ten einde die argument tot volle konsekwensie uit te bou.

Gevolgtrekking

Dit is duidelik dat retoriese vrae stellings is, maar ook stellings met groot stelligheid. Hierdie voorbeelde bevestig daar spesifieke implikasies volg wat deur die indeling van die vrae meegebring word. Die onderskeiding in retoriese vrae bevestig ook die eksegetiese implikasies van die stellings met groot stelligheid.

4.2.3 META-KOMMUNIKATIEWE RETORIESE INTERROGATIEWE

Net soos vraagstellings en retoriese vrae is meta-kommunikatiewe retoriese interrogetiewe stellings omdat die vraagvorm as 'n stelling herskryf kan word. Die mededeler maak 'n gevolgtrekking oor 'n aksie wat deur die ontvanger geneem is en maak 'n stelling wat volg op die aksie wat reeds geneem is.

Meta-kommunikatiewe retoriese interrogetiewe kom in een geval in die Romeinebrief voor: Romeine 6:16b:

οὐκ οἶδατε ὅτι ὃ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν,
δοῦλοι ἐστε ὃ ὑπακούετε, ἥτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς
εἰς δικαιοσύνην;

Julle weet tog: as julle julle aan iemand onderwerp om hom as slawe te gehoorsaam, is julle die slawe van dié een aan wie julle gehoorsaam is. As dit die sonde is, beteken dit vir julle die dood; as dit gehoorsaamheid aan God is, beteken dit vrypraak en lewe.

(Weet julle nie: as julle julle aan iemand onderwerp om hom as slawe te gehoorsaam, is julle slawe van dié een aan wie julle gehoorsaam is nie?)

Herskryf as:

Julle weet tog alte seker dat as julle julle aan iemand as slawe onderwerp om hom te gehoorsaam, julle die slawe is van die persoon aan wie julle gehoorsaam is. As julle die sonde gehoorsaam is, beteken dit vir julle die dood, maar as julle aan God gehoorsaam is, beteken dit vrypraak en lewe.

Die vraag onderbreek nie die kommunikasie nie en is dus nie 'n leë vraagstelling nie. Die vraag druk ook nie emosie uit nie en is dus ook nie 'n vraag wat onder die hoofgroep val van vrae wat emosie uitdruk nie.

Die vraag maak 'n gevolgtrekking wat volg op aksie wat deur sondaars in die algemeen geneem is en dus ook van toepassing is op die ontvangers. Alhoewel geredeneer kan word dat Paulus nie die lesers (soos by Galasiërs, Efesiërs en Tessalonissense) ken nie en dat dit dus nie aanvaar kan word dat hy weet wat die aksie was wat hulle geneem het nie, is dit tog as gevolg van die gedeelde kontekstuele kennis duidelik dat hy hier sy vraag so stel dat dit berus op kennis van aksie wat in die algemeen maar hier tog ook deur die ontvangers geneem is en dus op 'n gevolgtrekking berus. Die gevolgtrekking is: julle weet tog dat sekere gevolge volg op sekere dade van sekere persone — so ook op die sonde.

Dit is nie 'n vraagstelling nie omdat die gevolgtrekking wel gemaak word. Dit is nie 'n retoriese vraag nie omdat die stelling nie met groot stelligheid met die aanwesigheid van die modale woorde gemaak word nie.

Deur die gevolgtrekking: “julle weet dus”, word die volle betekenis van die nie-egte vraag duidelik as meta-kommunikatiewe retoriese interroгатief. Dit is nie bloot 'n retoriese vraag nie omdat die implikasie van die nie-egte vraag veronderstel dat daar wel 'n gevolgtrekking gemaak word oor die ontvanger se kennis van onderdanigheid wat implikasies het vir sonde.

Louw (1997b:78) skryf in die verband:

The question is the same as the one posed in pericope 13 (colon 2), yet from a new angle: *κατα* involves being free from the Law. Does this allow a person to sin freely? The answer is no! (colon 3), and motivated (colon 4) by the feature of control.

Deur dié gevolgtrekking word die volle betekenis van die nie-egte vraag duidelik as meta- kommunikatiewe retoriese interrogatief.

Die nie-egte vraag word gebruik en daarmee word die beginsel van kwaliteit oortree. Die stellingteenhanger bevestig die gevolgtrekking. Paulus sê nie wat hy as vals beskou nie.

Die minimum gegewens word nie gegee nie, maar die noodsaaklike inligting word deurgegee. Die beginsel van kwantiteit word dus ook oortree, met die implikasie dat die saak veel sterker gestel word.

Die konteks word volledig erken. Dit is baie belangrik om aan te toon dat die konteks beslissend is in die oorweging van nie-egte vrae.

Die retoriese vraag in Romeine 6:15 word gevolg deur die meta-kommunikatiewe retoriese interrogatief. Die gevolgtrekking word afgelei uit die retoriese vraag. Ridderbos (1959:139) skryf:

De soteriologiese openbaring van de gerechtigheid Gods doet de teologiese eis de gerechtigheid niet te niet maar bevestigt deze juist.

Die implikasie van die onderskeiding in 'n spesifieke vraag word duidelik uit die betekenis van die gedeelte.

5. GEVOLGTREKKING

Die implikasie van die stellings as nie-egte vrae in die Romeinebrief is aangetoon. Nie-egte vrae funksioneer anders as hulle funksie waargeneem word as hulle as 'n besondere kategorie ingedeel word. Hulle versterk soms die argument van die mededeler, soos in die geval van retoriese vrae, wat as kategorie gekenmerk word as vrae wat besonder sterk stellings maak. Nie-egte vrae is dus vrae met besonder betekenisvolle retoriese implikasies.

BIBLIOGRAFIE

- ALAND *et al*
1983. *Novum Testamentum Graece*. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft.
- AUSTIN J L
1961. Performative utterances. In Martinich A P (ed) 1985. *The philosophy of language*. Oxford: Oxford University Press: 115-124.
- BARRET C K
1991. *The epistle to the Romans. Black's New Testament Commentaries*. (2nd ed) London: Black.
- BETTINGHAUS E P & CODY M J
1987. *Persuasive communication*. (4th ed) New York: Holt, Rinehart & Winston.
- BLOSS F & DEBRUNNER A
1961. *A Greek grammar of the New Testament and other early Christian literature*. (Translated from 9-10 German edition by RW Funk.) Chicago: University of Chicago Press.
- BOTHA J E
1991. *Jesus and the Samaritan woman. A speech act reading of John 4:1-42*. Leiden: Brill.
- CRONJÉ J VAN W
1992. The strategem of the rhetorical question in Galatians 4: 9-10 as a means towards persuasion. *Neotestamentica* 26(2): 417-424.
- DIE BYBEL
1933. Afrikaanse vertaling. Kaapstad: Bybelgenootskap van Suid-Afrika.
- DIE BYBEL
1983. Nuwe Afrikaanse vertaling. Kaapstad: Bybelgenootskap van Suid-Afrika.
- FITZMYER J A
1993. *Romans. A new translation with introduction and commentary*. New York: Anchor.
- GRICE H P
1989. *Studies in the way of words*. Cambridge: Harvard University Press.
- JACOBS L D
1985. Taalhandelinge en strategieë in 1 Korinthiërs 1-4. Ongepubliseerde M A-verhandeling. Bloemfontein: Universiteit van die Oranje-Vrystaat, Bloemfontein.
- LOUW J P
1979a. *A semantic discourse analysis of Romans*. Vol 1. Greek text. Department of Greek, University of Pretoria. Pretoria. s.p.

- Verster Die implikasies van stellings in Romeine
- LOUW J P
1979b. *A semantic discourse analysis of Romans*. Vol. 2. Commentary. Department of Greek, University of Pretoria. Pretoria. s.p.
- MARTINICH A P (ed)
1985. *The philosophy of language*. Oxford: Oxford University Press.
- NYGREN A
1975. *Commentary on Romans*. Philadelphia: Fortress.
- RIDDERBOS H
1959. *Aan de Romeinen*. Kampen: Kok.
- SCHLIER H
1979. *Der Römerbrief*. Freiburg: Herder
- SCHMITHALS W
1988. *Der Römerbrief. Ein Kommentar*. Gutersloh: Gütersloher.
- SEARLE J R
1965. *What is a speech act?* In Martinich A P (ed) 1985: 125-135.
1985. *Indirect speech acts*. In Martinich A P (ed) 1985:171-185.
- SNYMAN A H
1989. Vraagvorme as taalhandelinge in die Romeinebrief. In Henderson W J en Pauw D F (reds) *Tiberos. Studies opgedra aan Professor E L de Kock by geleentheid van sy 65ste verjaarsdag*. Johannesburg:121-131.
- SWANEPOEL L M & VAN JAARSVELD G J
1993. Wat is oorreding? 'n Pragmatiese perspektief. *Suid-Afrikaanse Tydskrif vir Taalkunde* 11(4):129-135.
- VAN JAARSVELD G J (red)
1982. *Wat sê jy? Studies oor taalhandelinge in Afrikaans*. Johannesburg: McGraw-Hill.
1987a. *Wat bedoel jy?* Pretoria: Serva.
- VAN DER OSTEN-SACKEN P
1975. *Römer 8 als Beispiel paulinischer Soteriologie*. Göttingen: Van den Hoeck & Ruprecht.
- VERSTER P
1999. Nie-egte vrae in die Romeinebrief: 'n taalhandelingsperspektief. Ongepubliseerde MA-verhandeling. Universiteit van die Oranje-Vrystaat.
- WILSON D & SPERBER D
1988. Representation and relevance. In Kempson R (ed), *Mental representations*. Cambridge: Cambridge University Press: 133-153.